

KONU ANLATIMI

TEMEL (GERÇEK) ANLAM

Bir sözcüğün zihinde ortaya çıkan ilk anlamına gerçek anlam denir.

Ağır eşyaları yeni gelen ustalar taşıyacak.

Ağır: Tartıda çok çeken, hafif karşıtı.

Gece olunca sahilde **ateş** yaktık.
Elbise askısını odanın diğer köşesine **çektim**.

MECAZ ANLAM: (DEĞİŞMECE ANLAM)

Sözcüklerin gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandıkları yeni anlama mecaz anlam denir.

Sözcüklerin mecaz anlamı tek başına değil kullanıldıkları cümleye göre ortaya çıkar.

Bu **ağır** kokudan başı ağrımaya başlamıştı.

(Mecaz) Ağır: Kötü, pis

İçime bir **ateş düştü**.
Bu çocuğu daha fazla **çekemeyeceğim**.

TERİM ANLAM:

Kelimelerin bilim, sanat, spor ve meslek alanında kazandıkları özel anlama terim anlam denir.

Bu günkü derste **açı** konusunu işleyeceğiz.
Matematik Terimi

Yorumcuya göre son golde **ofsayt** varmış.
Spor Terimi

*Bazı kelimelerin terim olma özelliği cümleye göre değişebilir.

Cümlelerin sonuna **nokta** konulur. *Terim Anlam*
Sonunda bu işe de **noktayı** koydu. *Mecaz Anlam*

ALİŞTİRMA

Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili sözcüklerin hangi anlamda (mecaz, terim, gerçek) kullanıldığını yazınız.

Çocuk yüksek ateşten dolayı uykuya dalamadı.
[.....]

Müdür geçen yılki kayıtları inceliyordu.
[.....]

Bu parayı harçlıklarımda kırparak biriktirdim.
[.....]

Modeli ayrıntılarıyla yapmışsın.
[.....]

Maçta çok güzel pozlar yakaladım.
[.....]

Sokaklarda bir insan seli vardı.
[.....]

Akşama doğru kar sulandı ve gevşedi.
[.....]

Yönetici ona kafayı taktığı için ceza yazmış.
[.....]

Ağacın yaprakları gün gün sarardı.
[.....]

Kendisi futbol takımının yıldızıdır.
[.....]

Onunla sağlıklı bir ilişki kuramadık.
[.....]

Bu evde iki göz bir odam olsun.
[.....]

Öğretmen notaları tahtaya yazdı.
[.....]

Sizi saygı çerçevesinde davranmaya davet ediyorum.
[.....]

Ezilmiş domateslerden melemen yaptık.
[.....]

Ahmet Bey evine çok bağlı bir insandı.
[.....]

Bu hataları sana konduramıyorum.
[.....]

Elindeki tüpü bir sıvıyla doldurmuştu.
[.....]

Piyonu rakibinin yiyeceği bir yere ilerletti.
[.....]

Bu adamlar seni piyon olarak kullanıyorlar.
[.....]

ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimeleri mecaz ve gerçek anlama gelecek şekilde cümle içerisinde kullanınız.

Karanlık:

Mecaz:

Gerçek:

Temiz:

Mecaz:

Gerçek:

Koku:

Mecaz:

Gerçek:

Aşağıdaki cümlelerde terim anlamlı kelimeleri bularak altını çiziniz.

Arkadaşlarım kostümleri oyuna yetiştirdiler.

Aklıma terim anlamlı kelime gelmiyor.

Çocuklar çarpma işlemini hemen yaptılar.

Adamın şeker rahatsızlığı çok artmıştı.

Haritada en büyük gölümüzü gösterdi.

Haplarını sabah ve akşam düzenli olarak alıyor.

Dolaşım sistemi etkinliklerini akşam yapacağım.

Kadın muayene olmak için erkenden geldi.

Paragrafın ana düşüncesini deftere yazdı.

Mimar krokileri şirkete götürdü.

ÇOKTAN SEÇMELİ SORU

- a-Küçükçük dükkândan yirmi kişi ekmek yiyor.
b- Gözünü genel müdürlük koltuğuna dikmiş.
c- Seni maşa olarak kullandıklarını anlamıyor musun?
d- Balkonumuzun köşesine kırlangıçlar yuva yapmış.

1. Numaralı cümlelerin hangisinde mecaz anlamlı bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) a B) b C) c D) d

2. “Artık bu işe bir nokta koyalım.” cümlesinde “nokta” sözcüğü terim anlamının dışında kullanılmıştır.

Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde buna benzer bir durum vardır?

- A) Eserlerini toplumun nabzını tutarak ortaya koyuyor.
B) Gemi Sinop burnundan Kırım’a hareket etti.
C) Plastik borular bu basınca dayanamaz.
D) Zamanla dilde farklı ağızlar ortaya çıkar.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde gerçek anlamının dışında kullanılmış bir sözcük vardır?

- A) İş yerindeki huzursuzluğu eve yansıtmam.
B) Belgeselde söz edilen geleneklerden birçoğu unutulmuş.
C) Çetin Tekindor’un oyununu hayranlıkla izledim.
D) Bu tarihi evler gelecek nesillere kalsın istiyorum.

4. Bilim, sanat, spor ya da meslek alanlarına özgü belirli ve özel kavramları karşılayan sözcüklere terim anlamlı sözcükler denir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde terim anlamlı bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) Çocuğun dramı yurt çapında büyük yankı yarattı.
B) Konuyu öne çıkarabilmek için kadrajı iyi ayarlamalısın.
C) Reklam sloganlarında marka isimleri yüklemiden önce kullanılır.
D) Boşanma davaları artık tek celsede bitiyor.